

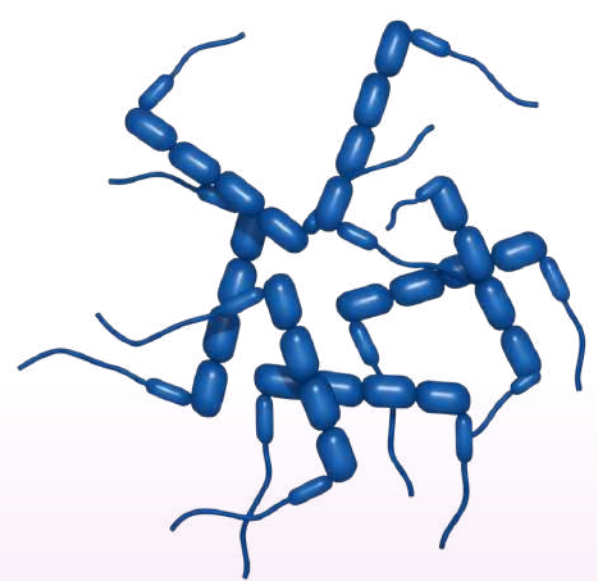
Xolinergik defisit demensiyada terapeutik hədəf kimi

Nevroloq üçün yaddaş vərəqi: patogenetik terapiyanın imkanları

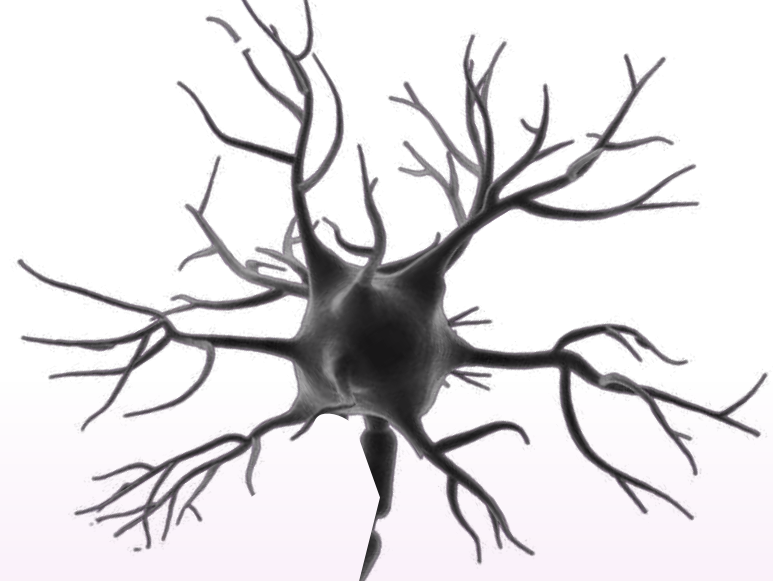
Koqnitiv davamlılıq barədə vacib

- **45%** demensiya faktorları dəyişdirilə bilər¹
- **Xolinergik sistem** — yaddaş, diqqət və neyroplastikliyin açarındır, onun defisiti Alzheimer patogenezinin əsasında dayanır²
- Koqnitiv davamlı yaşlı insanlarda xolinergik aktivliyin daha yüksək **səviyyəsi** qeyd olunur³

Xolin neyronlarının ölüm mexanizmi: iltihabdan apoptoza qədər

TAU zülalının anomol fosforlaşması⁴

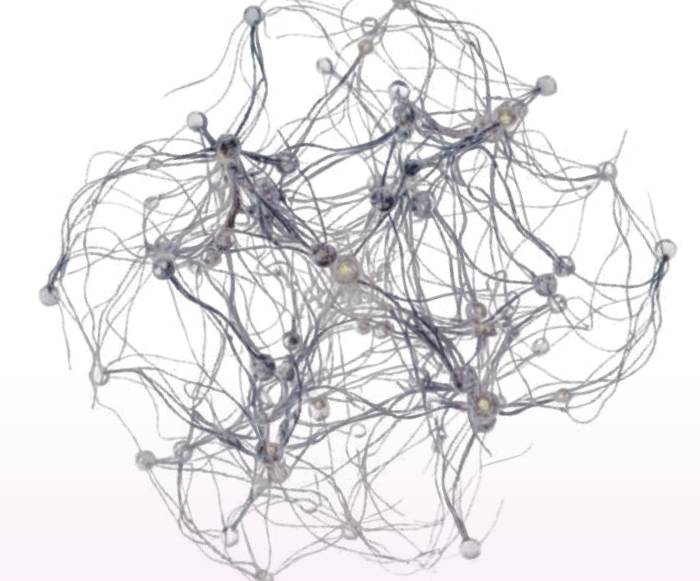
Neyronların iltihabı⁴

Neyroplastikliyin azalması⁴

Xolin neyronlarının apoptoza⁴

Koqnitiv defisit

Demensiya şübhəsində qiymətləndirmə 5 addımda⁵

- 1 Anamnezin toplanması
- 2 Skrininq: qısa test (10-CS və ya 6CIT)
 - **10-CS** — oriyentasiya, yaddaş, diqqət, nitq, görmə-məkan bacarıqlarını qiymətləndirir⁵
 - **6CIT** — koqnitiv pozuntuların skrininqi (oriyentasiya, yaddaş, diqqət)⁵
- 3 Laborator müayinələr (B12, TSH və s.)
- 4 Neyrovizualizasiya → KT/MRT diaqnoz şübhəli olduqda və ya alt tipin dəqiqləşdirilməsi üçün
- 5 Diaqnozun təsdiqi və terapiya planının tərtibi

Xolinesteraza inhibitorları — demensiyanın patogenetik terapiyasında birinci xətt⁶

Sinapslarda asetilxolinin konsentrasiyasını artırır, xolinergik neyronlarda siqnal ötürülməsini gücləndirir, iltihabı azaldır, neyroplastikliyi artırır, və koqnitiv defisitə progressivləşməsinə ləngidir

NEYRONLARI BƏRPA ETMƏK GÜCÜ

Neyromidin®

İpidakrin

Koqnitiv rezervi bərpa edir və risk faktorlarının təsirini neyromediator siqnal zənciri vasitəsilə azaldır⁷

AChE inhibitorları — dünyada demensiya və koqnitiv pozuntular terapiyasında birinci xətt⁶

Yaxşı tolerantlığa malikdir və arzuolunmaz hallara səbəb olmur⁸

10-CS — 10-Point Cognitive Screener (10-пунктовый когнитивный скрининг-тест), 6CIT — Six-Item Cognitive Impairment Test (шестипунктовый тест когнитивного дефицита), ТТГ — тиреотропный гормон, КТ — компьютерная томография, МРТ — магнитно-резонансная томография, АХЭ — ацетилхолинэстераза

1. Mostert CM, Udeh-Momoh C, Winkler AS, McLaughlin C, Eyre H, Salama M, Ranchod K, Trepel D, Vradenburg G, Hynes W, Fieggen G, Ali S, Mekkaoui NEL, Landay A, Bobrow K, Muyela L, Atkins K, Chadha AS, Marongiu R, Barbato M, Nightingale S, Joska J, Njamnshi AK, Rizig M, Kahn JG, Blackmon K, Merali Z, Ibanez A. Broadening dementia risk models: building on the 2024 Lancet Commission report for a more inclusive global framework. EBioMedicine. 2025 Oct;120:105950. doi: 10.1016/j.ebiom.2025.105950. Epub 2025 Sep 25. PMID: 41004922; PMCID: PMC12509747.
2. Picciotto MR, Higley MJ, Mineur YS. Acetylcholine as a neuromodulator: cholinergic signaling shapes nervous system function and behavior. Neuron. 2012 Oct 4;76(1):116-29. doi: 10.1016/j.neuron.2012.08.036. PMID: 23040810; PMCID: PMC3466476.
3. Janeczek M, Gefen T, Samimi M, Kim G, Weintraub S, Bigio E, Rogalski E, Mesulam MM, Geula C. Variations in Acetylcholinesterase Activity within Human Cortical Pyramidal Neurons Across Age and Cognitive Trajectories. Cereb Cortex. 2018 Apr 1;28(4):1329-1337. doi: 10.1093/cercor/bhx047. PMID: 28334147; PMCID: PMC6059146.
4. Chen, Zhi-Ru et al. "Role of Cholinergic Signaling in Alzheimer's Disease." Molecules (Basel, Switzerland) vol. 27,6 1816. 10 Mar. 2022. doi:10.3390/molecules27061816
5. National Institute for Health and Care Excellence (NICE). Dementia: assessment, management and support for people living with dementia and their carers (NG97). 2018.
6. Yorkshire & Humber Clinical Networks. The Assessment of Cardiac Status Before Prescribing Acetyl Cholinesterase Inhibitors for Dementia. Version 1, April 2016. Available at: https://www.yhscn.nhs.uk/media/PDFs/mhdm/Dementia/ECG%20Documents/ACHEIGuidance%20V1_Final.pdf (Last access: 01.06.2024).
7. Дамулин И.В. с соавт. Нейромидин в клинической практике. 2-с изд., перераб. и доп. — М.: ООО «Медицинское информационное агентство». 2016. — 60 с. ISDB 978-5-8948-1942-6.
8. Rissardo, Jamir Pitton; Caprara, Ana Letícia Fornari. Movement disorders associated with acetylcholinesterase inhibitors in Alzheimer's dementia: A systematic review. Brain Circulation 11(1):p 9-23, Jan-Mar 2025. | DOI: 10.4103/bc.bc_134_24